

Poznań, 8 grudnia 2023 r.

Dr hab. Aleksandra E. Matulewska, prof. UAM
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Neofilologii
Instytut Lingwistyki Stosowanej
Al. Niepodległości 4
61-874 Poznań

Recenzja
dorobku naukowego w postępowaniu habilitacyjnym
dr Edyty Więclawskiej
w dziedzinie nauk humanistycznych
w dyscyplinie językoznawstwo

Przesłanką niniejszej recenzji są pisma z dnia 28 września 2023 r. i 3 października 2023 r. (znak BKNH-5210/H/5 J/2023) Prorektora ds. Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. Pawła Graty, informujące mnie o powołaniu na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Edycie Więclawskiej w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo i przekazujące mi do oceny dorobek Habilitantki.

Podstawą formalną opracowania recenzji jest Umowa o dzieło zawarta z Uniwersytetem Rzeszowskim w wyżej wymienionej sprawie.

Dokumentacja dorobku naukowego Habilitantki doręczona w wersji elektronicznej 16 października 2023 r., stanowiąca podstawę recenzji, obejmuje:

1. Wniosek dr Edyty Więclawskiej z dnia 23 marca 2023 roku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo,
2. Kopię dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora (Załącznik nr 1),
3. Poświadczenie o zmianie nazwiska/forma notarialna (Załącznik nr 2),
4. Autoreferat (Załącznik nr 3), przedstawiający omówienie dorobku oraz osiągnięć w naukowej,
5. Wykaz osiągnięć naukowych (Załącznik nr 4), stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny językoznawstwo,
6. Analizę bibliometryczną przygotowaną przez Bibliotekę Uniwersytetu Rzeszowskiego (Załącznik nr 5),
7. Dziesięć oświadczeń o współautorstwie: własne oraz innych współautorów (Załącznik nr 6),
8. Zaświadczenia o odbyciu stażów naukowych wraz poświadczonymi tłumaczeniami (Załącznik nr 7),
9. Dane wnioskodawcy (Załącznik nr 8),
10. Dorobek naukowy (kopie monografii oraz artykułów i rozdziałów w monografiach). Dorobek zawiera monografię i 3 artykuły stanowiących osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 lit b. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.), będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, wymienione we Wniosku i omówione w autoreferacie.

Wniosek 1: Stwierdzam, że w świetle obowiązujących przepisów przekazana dokumentacja spełnia wszystkie wymagania dotyczące wniosków w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i umożliwia ocenę formalną oraz merytoryczną dorobku naukowego Habilitantki. Na podstawie oceny merytorycznej przedłożonej dokumentacji stwierdzam, że dorobek naukowy dr Edyty Więclawskiej mieści się w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Zgodnie z przepisami prawa i wytycznymi Rady Doskonałości Naukowej zakres recenzji dorobku naukowego obejmuje:

1. Przedstawienie podstawowych danych o Habilitantce,
2. Przedstawienie informacji o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny,
3. Przedstawienie informacji o ocenianych osiągnięciach naukowych,
4. Wniosek końcowy – konkluzję recenzji.

1. Przedstawienie podstawowych danych o kandydacie

1.1. Wykształcenie

Doktor Edyta Więclawska uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa (filologia angielska) z wyróżnieniem w 2011 roku w wyniku postępowania przeprowadzonego na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego na podstawie pracy doktorskiej pod tytułem „Zmiany semantyczne i produktywność frazeologiczna angielskich jednostek leksykalnych w polu GŁOWA w ujęciu diachroniczno-kontrastywnym” napisanej pod kierunkiem promotora prof. dra hab. Grzegorza Kleparskiego. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. dr hab. Pavol Štekauer oraz prof. dr hab. Stanislav Kavka.

Należy jednak zaznaczyć, że Habilitantka uzyskała gruntowne wykształcenie zarówno w zakresie filologii angielskiej (tytuł zawodowy magistra filologii angielskiej w 1998 roku nadany przez Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Humanistyczny), jak i prawa (tytuł zawodowy magistra prawa nadany w 2006 roku przez Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Prawa i Administracji oraz świadectwo ukończenia studiów podyplomowych „Die Schule des Deutschen Rechts” na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie we współpracy z Uniwersytetem Ruprechta i Karola w Heidelbergu oraz Uniwersytetem Johannesena Gutenberga w Moguncji). Tak gruntowne wykształcenie w zakresie filologii angielskiej i prawa stanowi świetną podstawę do badań, jakie zostały przeprowadzone przez doktor Edytę Więclawską w zakresie legilingwistyki.

1.2. Informacja, czy kandydat ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że Habilitantka nie ubiegała się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

1.3. Przebieg pracy naukowo-zawodowej (miejsce pracy, zajmowane stanowiska)

Zgodnie z przedstawionymi przez Habilitantkę danymi była on do tej pory zatrudniona przez

- 1) Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Chełmie (w okresie od 1.10.1997 r. do 30.09.1998 r.),
- 2) Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie (w okresie od 28.08.2000 r. do 30.11.2008 r.)

- 3) Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Ropczycach (w okresie od 1.10.2012 r. do 30.09.2013 r.)
- 4) Uniwersytet Rzeszowski (w okresach 15.02.2009 r. – 30.06.2009 r. na stanowisku asystenta, 1.10.2009 r. – 29.02.2012 r. na stanowisku asystenta, 1.03.2012 r.– do chwili obecnej na stanowisku adiunkta w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych).

Przebieg pracy zawodowej Habilitantki świadczy o skoncentrowaniu zainteresowań na językoznawstwie.

2. Przedstawienie informacji o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny.

Tryb i wymagania dotyczące postępowań habilitacyjnych i nadawania stopnia doktora habilitowanego reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

Ustawa stanowi, że

Art. 220.1. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wszczyna się na wniosek osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego, składany do podmiotu habilitującego za pośrednictwem RDN.

2. Wniosek obejmuje:

1) opis kariery zawodowej;

2) wykaz osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust.1 pkt 2;

3) wskazanie podmiotu habilitującego wybranego do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Rady Doskonałości Naukowej jednocześnie zaleca, aby Habilitant zapoznał się ze szczegółowym trybem postępowania w sprawie nadania tego stopnia, określonym przez senat albo radę naukową podmiotu habilitującego na podstawie art. 221 ust. 14 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Składany wniosek powinien uwzględniać ewentualne wymagania określone przez podmiot habilitujący.

Wymagania dotyczące uzyskania stopnia doktora habilitowanego określa artykuł 219 przywołanej ustawy. Wynika z niego, że konieczne jest spełnienie co najmniej trzech kryteriów:

Art. 219.1. Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

1) posiada stopień doktora;

2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:

a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub

b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art.267 ust.2 pkt 2 lit. b, lub

c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

2. *Osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.*
3. *Obowiązek publikacji nie dotyczy osiągnięć, których przedmiot jest objęty ochroną informacji niejawnych.*

Z artykułu 219 ww. ustawy wynika, że w przypadku językoznawstwa konieczne jest spełnienie co najmniej trzech kryteriów, tj. (1) posiadanie stopnia doktora, (2) posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny oraz (3) wykazywanie się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Brak jest ostrych kryteriów ustawowych dotyczących ustalania „znacznego wkładu w rozwój określonej dyscypliny”. W przypadku językoznawstwa należy uznać, że osiągnięciem naukowym jest jedna monografia lub jeden cykl artykułów powiązanych tematycznie. Przy czym osiągnięcia naukowe muszą być opublikowane w wykazach czasopism lub wydawnictw określonych przez Ministra Edukacji i Nauki. Dodatkowo, zgodnie z ust. 3 art. 219, istotna aktywność naukowa powinna obejmować więcej niż jedną uczelnię, instytucję naukową lub instytucję kultury, włączając w to również możliwość realizacji działań zagranicznych. To oznacza, że skupienie aktywności jedynie w jednym ośrodku naukowym nie spełnia tego wymogu.

Rada Doskonałości Naukowej na swojej witrynie internetowej zaznacza, że umieszczanie danych naukometrycznych w złożonym wniosku jest zalecane i wynika to również z powszechnie stosowanej praktyki przez samych kandydatów starających się o awans naukowy. Warto jednak podkreślić, że informacje naukometryczne zawarte we wniosku o wszczęcie postępowania awansowego nie powinny być brane pod uwagę jako kryterium oceny dorobku naukowego habilitanta przez podmiot habilitujący oraz organ prowadzący postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Głównym celem tych danych jest przede wszystkim wspomaganie ekspertów w ocenie dorobku naukowego habilitanta ubiegającego się o awans naukowy, przy czym decyzja o przyznaniu stopnia doktora habilitowanego nie powinna być uzależniona od dostarczenia tych informacji.

Obecnie obowiązuje Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 17 lipca 2023 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. Komunikat został sprostowany 3 listopada 2023 r, jednakże zarówno Komunikat z 17 lipca 2023 r., jak i jego sprostowanie zostały ogłoszone po wszczęciu procedury przez Habilitantkę. Z tego powodu należy uznać, że do oceny dorobku Habilitantki należy zastosować Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. o zmianie i sprostowaniu komunikatu w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych oraz wykaz wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe określa Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021 r. Na komunikat składają się następujące materiały:

2. Treść komunikatu
3. Scalony wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych
4. Scalony wykaz dyscyplin przypisanych do czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych

Zgodnie z Art. 221.

1. RDN dokonuje oceny formalnej wniosku oraz przekazuje go podmiotowi habilitującemu w terminie 4 tygodni od dnia jego otrzymania.

2. W terminie 4 tygodni od dnia otrzymania wniosku przez podmiot habilitujący może on nie wyrazić zgody na przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i zwrócić wniosek do RDN.

3. W przypadku niewyrażenia zgody, RDN niezwłocznie wyznacza inny podmiot habilitujący i przekazuje wniosek temu podmiotowi. Przepisu ust.2 nie stosuje się.

4. W terminie 12 tygodni od dnia otrzymania wniosku RDN wyznacza 4 członków komisji habilitacyjnej, w tym przewodniczącego i 3 recenzentów, spośród osób posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i uznaną renomę, w tym międzynarodową, niebędących pracownikami podmiotu habilitującego ani uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego albo instytutu międzynarodowego, których pracownikiem jest osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego. (...)

8. Recenzenci, w terminie 8 tygodni od dnia doręczenia im wniosku, oceniają, czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust.1 pkt 2, i przygotowują recenzje.

Recenzenci spełniający wymogi prawne dokonują oceny czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy.

3. Przedstawienie informacji o ocenianych osiągnięciach naukowych

3.1. Tytuły osiągnięć naukowych stanowiących podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Jedna monografia:

Więćławska, E. 2023a1. *Binomials in English/Polish Company Registration Discourse. The Study of Linguistic Profile and Translation Patterns*. Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht Verlage. ISBN 978-3-8471-1536-6,

której recenzentem wydawniczym był: dr hab. prof. UŁ Stanisław Goźdź-Roszkowski.

jeden rozdział w monografii wieloautorskiej:

Więćławska, E. 2023b. State-of-the-art research into parallel structures in intra and interlingual legal communication, [w:] A.D. Kubacki, P. Sulikowski (red.), *Translation Landscapes – Internationale Schriften zur Übersetzungswissenschaft*, t. 6. Hamburg: Verlag Dr Kovač, s. 85–99. p-ISBN 978-3-339-13474-5, e-ISBN 978-3-339-13475-2.

dwa artykuły w punktowanych czasopismach:

Kubacki, A.D., Więćławska, E. 2022b. Modelling comprehensibility in legal translation from a computational and empirical perspective: How practice meets expectations. *Socjolingwistyka*, 36, s. 229–252. DOI: 10.17651/SOCJOLING.36.12.

Więćławska, E. (przyjęty do druku). Approaching legal multinomials from the sociolinguistic perspective – insights into authorship-based distinctions. *International Journal for the Semiotics of Law – Revue internationale de Sémiotique juridique* (numer manuskryptu: SELA-D-22-00130R1)

3.2. Dane naukometryczne, jak sumaryczny współczynnik Impact Factor, sumaryczna punktacja ministerialna, liczba cytowań oraz indeks Hirscha, którymi legitymuje się kandydat na dzień wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, z podaniem również danych współczynników po uzyskaniu ostatniego awansu naukowego

Współczynnik Impact Factor nie dotyczy językoznawstwa
Cytowania na dzień 17 lutego 2023 r.:

WOS: cytowania: 1; Indeks Hirscha: 1; cytowania bez autocytowań: 1; Indeks Hirscha: 1
Scopus: cytowania: 4; Index Hirscha: 1; cytowania bez autocytowań: 2; Indeks Hirscha: 1
Publish or Perish: cytowania: 44; Index Hirscha: 4; (cytowania bez autocytowań 13); Index Hirscha: 2

Indeks Hirscha.

WOS: Indeks Hirscha: 1

Scopus: Index Hirscha: 1

Publish or Perish: Index Hirscha: 4

3.3. Informacja o liczbie publikacji naukowych, monografii, rozdziałów w monografiach autorstwa lub współautorstwa kandydata, z podaniem również danych informacji po uzyskaniu ostatniego awansu naukowego

Na dorobek naukowy dr Edyty Więclawskiej składają się

- (1) Trzy monografie o łącznej liczbie punktów: 385;
- (2) 20 artykułów naukowych w czasopismach naukowych o łącznej liczbie punktów 796 (w chwili pisania recenzji artykuł Więclawska, E. Approaching Legal Multinomials from the Sociolinguistic Perspective – Insights into Authorship-Based Distinctions. *International Journal for the Semiotics of Law* 36, 1699–1715 (2023). <https://doi.org/10.1007/s11196-023-10002-5> już się ukazał i należy go uwzględnić w dorobku Habilitantki ze względu na prestiżowość czasopisma);
- (3) 18 rozdziałów w monografiach wieloautorskich o łącznej liczbie punktów: 840;
- (4) 4 recenzje.

3.4. Informacja o najważniejszych czasopismach, w ramach których kandydat publikował swoje prace naukowe

Habilitantka publikowała w dwóch, z trzech, wiodących międzynarodowych czasopismach w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych w zakresie lingwistyki prawniczej, tj. dwa artykuły w *International Journal for the Semiotics of Law* (najstarszym na świecie czasopiśmie publikującym oryginalne badania w zakresie prawa i językoznawstwa) oraz jeden artykuł w *Comparative Legilinguistics* (drugim najstarszym czasopiśmie publikującym oryginalne badania w zakresie prawa i językoznawstwa). Oba czasopisma są na liście Scopus, przy czym *International Journal for the Semiotics of Law* znajduje się w bieżącym roku w 75 percentylu (obecnie 100 punktów w wykazie czasopism punktowanych MEiN), a *Comparative Legilinguistics* w 65 percentylu (obecnie 70 punktów w wykazie czasopism punktowanych MEiN), co świadczy o rozpoznawalności czasopism na świecie w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych. Przy czym oba czasopisma publikują prace interdyscyplinarne, przedstawiające wyniki badań w zakresie językoznawstwa i prawa.

Ponadto Habilitantka opublikowała dwa artykuły w czasopiśmie *Studies on Logic, Grammar and Rhetoric* 49 percentyl na liście Scopus (obecnie 100 punktów w wykazie czasopism punktowanych MEiN), jeden artykuł w *Białostockich Studiach Prawniczych* (obecnie 200 punktów w wykazie czasopism punktowanych MEiN).

Ponadto Habilitantka opublikowała siedem artykułów w czasopismach wydawanych przez Uniwersytet Rzeszowski, tj. *Humanities and Social Sciences* oraz *Studia Anglica Resoviensia*.

Monografia została opublikowana w prestiżowym wydawnictwie Vandenhoeck and Ruprecht Verlage, poziom II, 300 punktów w zakresie językoznawstwa według wykazu wydawnictw punktowanych MEiN.

3.5. Informacja, czy kandydat odgrywał wiodącą rolę w ramach powstawania współautorskich prac naukowych

W przypadku jednej publikacji współautorskiej wkład dr Edyty Więclawskiej wynosi 90%, a w przypadku dwóch kolejnych 50%, co należy uznać za wkład wiodący. W przypadku pozostałych dwóch publikacji wkłady wynoszą odpowiednio 10% i 15%, co nie stanowi udziału wiodącego.

3.6. Ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia naukowego, w tym, czy stanowi ono znaczący wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej

Przedłożona do oceny monografia zbudowana jest z czterech rozdziałów. Pierwszy zwiera stan badań w dziedzinie. W drugim Autorka opisała materiał badawczy i zastosowane metody analizy. Trzeci rozdział zawiera szczegółowy opis wyników uzyskanych w toku badań. Ostatni rozdział dotyczy stosowanych przez tłumaczy strategii przekładu wyrażen szeregowych.

W rozdziale pierwszym Autorka wykazała, że dotychczasowy stan badań w zakresie wyrażen szeregowych tylko w marginalnym stopniu dotyczy opisu rzeczywistości lelingwistycznej. W pierwszej części rozdziału zostały przedstawione badania nad zwrotami szeregowymi w ujęciu diachronicznym, pozwalającym prześledzić ewolucję badań i podejść do tego zagadnienia. Autorka zwięźle omawia typologię dystrybucyjną i lingwistyczną zwrotów szeregowych (*binomials*), uwzględniając strukturę tych zwrotów (zwroty proste i rozszerzone). Co więcej, Autorka bardzo słusznie zauważa, że „effective communication in professional settings requires fluency and adequacy in the use of multi-item terms. Recognition and mastery in using highly repetitive lexical bundles is of great importance in view of their pragmatic and rhetorical function. From the intralingual perspective, precision is in great demand in view of the factors which are related to the predominant mode in business communication” (Więclawska 2023, 17). W drugim podrozdziale uwaga autorki koncentruje się na badaniach zwrotów szeregowych jako elementu badań frazeologicznych w zakresie lelingwistyki. Wykazuje się dogłębną znajomością literatury współczesnej, zwłaszcza publikowanej w ostatnich dwóch dekadach. Można mieć jedynie zastrzeżenia do pominięcia przez autorkę jednej, zdecydowanie starszej pracy autorstwa Bożeny Hałas pod tytułem „Terminologia języka prawnego” (Wyższa Szkoła Pedagogiczna im Tadeusza Kotarbińskiego, 1995), w której zanalizowano zwroty szeregowo występujące w polskim dyskursie prawnym, uwzględniając ich frekwencyjność zależną od liczby członów. W trzecim podrozdziale przedstawiono metody badawcze, jakie były stosowane do analizy zwrotów szeregowych, z uwzględnieniem metod korpusowych (analizy oparte na korpusach [corpus-based analyses] i analizy sterowane korpusami [corpus-driven analyses]). Znalazło się tu niezbyt fortunate sformułowanie „minority language research”, które można interpretować w różny sposób, gdyż „minority” może premodyfikować zarówno rzeczownik „language”, jak i „research”. Biorąc pod uwagę, że Autorka wymienia tu min. parę arabski/angielski należy założyć, że chodzi o badania nad rzadziej badanymi parami językowymi, a nie językami mniejszości narodowych. W tej części pracy Autorka przedstawia także definicje kluczowych dla treści pracy terminów.

Wniosek 2: Niewątpliwie, analiza literatury przedmiotu potwierdza, że doktor Edyta Więclawska swoimi badaniami nie tylko pogłębia stan wiedzy nad zwrotami szeregowymi

(prostymi i rozszerzonymi) w obszarze lingwistyki prawniczej, ale wręcz wypełnia niszę badawczą (por. m.in. uwzględnione w bibliografii prace: Altohani, 2020; Andrades, 2016; Biel 2014; Dobrić Basanež, 2008a, 2018b; Frade, 2005; Grañ i Volk, 2021; Goźdz-Roszkowski 2011; Kopaczyk, 2013, 2009; Pontrandolfo, 2015; Moreno, 2013). Wypełnienie luki badawczej niewątpliwie stanowi istotny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej – w tym przypadku językoznawstwa.

W rozdziale drugim opisano materiał badawczy i zastosowane metody badawcze. Przede wszystkim doktor Więclawska ogranicza swoje badania do wąskiego podtypu języka prawniczego, jakim jest współczesny dyskurs rejestracji spółek prawa handlowego. Pojawia się tu pytanie o zasadność użycia terminu dyskurs. W badaniach anglojęzycznych (por. Galdia, Marcus 2009. *Legal Linguistics*. Frankfurt am Main: Peter Lang; Cao, Deborah 2007. *Translating Law*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.; Mattila, Heikki 2006. *Comparative Legal Linguistics*. England: Ashgate; Šaračević, Susan 1997. *New Approach to Legal Translation*. The Hague: Kluwer Law, etc.) używa się raczej terminu „language” lub „genre”. Choć pojawia się także termin *style* (Garner, Bryan A. 2002. *The Elements of Legal Style*. Oxford/New York: Oxford University Press.) oraz *discourse* (Bhatia, Vijay K. / Candlin, Christopher N. / Gotti, Maurizio (eds) 2003. *Legal Discourse in Multilingual and Multicultural Contexts*. Linguistics Insights, vol. 6. Bern: Peter Lang; Bhatia, Vijay K. / Candlin, Christopher N. / Gotti, Maurizio (eds) 2010. *The Discourses of Dispute Resolution*. Linguistics Insights, vol. 123. Bern: Peter Lang.). Termin *style* niewątpliwie pasowałby do zanalizowanego materiału badawczego, który obejmuje ponad 10 gatunków tekstów. Jednakże Autorka wyjaśnia, dlaczego zdecydowała się na użycie terminu „discourse” i formułuje następującą dość precyzyjną definicję oraz uzasadnienie zastosowania tego terminu w odniesieniu do prowadzonych badań: „the dicourse area covered herewith escapes the conventional delimitation criteria, that is, a theme, genre or institutional basis. The material is defined on the basis of context and is purpose-driven, in that it is produced with the specific intention of company registration. The overall aim brings together those entities performing the professional practices of interest, and further entails a variety of institutional dimensions. Traditional formats were classed along dichotomic distinctions: expert/lay communication, corporate/public communication, prescriptive/descriptive use of language environment.” (Więclawska 2023, 44). W przypisie 10 wyjaśnia także wieloznaczność terminu dyskurs we współczesnych badaniach językoznawczych.

Autorka zebrała korpus równoległy, nazywany także paralelnym, w badaniach polskojęzycznych, czyli teksty oryginalne wraz z ich tłumaczeniami. Materiał badawczy pochodził z akt sądowych dwóch oddziałów Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w Polsce (dalej KRS) – w Rzeszowie oraz w Krakowie. Przy wyborze ośrodków Autorka kierowała się wynikami ankiety przeprowadzonej we wszystkich oddziałach KRS w Polsce na dzień 31 grudnia 2017 r. (Więclawska, 2018b). Materiał badawczy został ograniczony ilościowo poprzez zawężenie czasowe (spółki, które w 2017 r. miały siedzibę na terenie właściwości danego Rejestru) oraz podmiotowo (wybranie do analizy osób zagranicznych). Wybrany do badań korpus został zdigitalizowany. Składa się on z tekstów autentycznych, nieustawowych, paralelnych (tekst autentyczny i jego przekład na język docelowy), ograniczonych tematycznie. Ponadto korpus równoległy (paralelny) składał się z 5628 tekstów w języku angielskim i polskim o łącznej objętości 2.106.587 tokenów. Korpus został automatycznie otagowany przy wykorzystaniu narzędzia Sketch Engine.

Zastosowano zarówno analizę opartą na korpusie [*corpus-based analysis*], jak i analizę sterowaną korpusem [*corpus-driven approach*]. Do ekstrakcji analizowanych wyrażen szeregowych zastosowano procedurę predefiniowanych formuł wyszukiwania [*supervised extraction*] przy pomocy funkcji konkordancji. Autorka wybrała z korpusu wszystkie zwroty

szeregowy od dwóch do pięciu elementów. Elementami były czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki, przysłowki oraz przymyki. Zanalizowano także elementy łączące wyrażenia, tworzące szereg (czyli przecinek oraz spójnikami, takie jak *and*, *or*, *by*, *neither*, *nor*).

Podsumowując, przeprowadzono ankiety online oraz zastosowano metody badawcze ilościowe (1. korelacja statystyczna dla rozkładu częstotliwości występowania określonych kategorii zwrotów szeregowych w kontekście gatunkowym, 2. wielowymiarowa analiza korespondencji dla zmiennych oraz wykresów leśnych, 3. testy chi-kwadrat) i jakościowe (analizy użycia zwrotów szeregowych stylistyczne, retoryczne i funkcjonalne, uwzględniające metody i kryteria prawno-porównawcze, językoznawcze i logiczne).

W ostatniej części rozdziału Autorka formułuje sześć pytań i sześć hipotez badawczych. O ile sformułowane pytania badawcze nie budzą zastrzeżeń, w przypadku hipotez pojawia się problem metodologiczny. Z punktu widzenia naukoznawstwa hipoteza musi spełniać kilka warunków. Po pierwsze, nie mogła być sformułowana i zweryfikowana/sfalsyfikowana wcześniej, czyli musi być nowa, wskazująca na nowe, niezbadane aspekty rzeczywistości. Wszystkie hipotezy postawione przez badaczkę spełniają to kryterium. Po drugie, powinna obejmować całość badanych zjawisk. W tym zakresie zasadniczo hipotezy, uzupełnione pytaniami badawczymi, spełniają ten wymóg. Po trzecie, hipotezy muszą być jasne, precyzyjne i wolne od sprzeczności. W tym zakresie pojawia się problem stosowania przez badaczkę czasownika modalnego „may” w hipotezie nr 2. Czasowniki deontyczne potencjalnie wprowadzają sprzeczność, poprzez danie możliwości np. „może, ale nie musi”. Nie można jej ani zweryfikować, ani sfalsyfikować. Hipoteza powinna być zdaniem twierdzącym, które nie zawiera elementu deontycznego, by można ją było jednoznacznie zweryfikować (udzielić odpowiedzi „tak właśnie jest”) lub sfalsyfikować (udzielić odpowiedzi „tak nie jest”). Wtedy hipoteza staje się sprawdzalna pod warunkiem zastosowania odpowiedniej metody badawczej. Z tego powodu złożoną hipotezę nr 2 postawioną przez autorkę, należy traktować w pierwszej części bardziej jak pytania badawcze. Zarówno hipotezy, jak i pytania badawcze sformułowane przez autorkę zostały zasadniczo zweryfikowane za pomocą dobranych metod analizy korpusu. Wszystkie sformułowane hipotezy i pytania dotyczyły problemu badawczego.

Wniosek 3: W świetle przedstawionego stanu badań zastosowanie metody korpusowej było decyzją uzasadnioną obszernością materiału badawczego. Mimo usterki w formułowaniu hipotezy badawczej nr 2 zastosowane metody analiz ilościowych i jakościowych są uzasadnione rodzajem materiału badawczego i celem badań. Pozwalają one na weryfikację hipotez i udzielenie odpowiedzi na postawione pytania badawcze. Ponadto prawidłowy dobór materiału i metod badawczych podnosi rzetelność badań i zwiększa reprezentatywność uzyskanych wyników. Należy tu także podkreślić, że Habilitantka przebadala korpus, który nie był dostępny w wersji cyfrowej. Podjęła niezmiernie czasochłonny wysiłek jego digitalizacji, co przyczynia się do zwiększenia wartości badań. W większości przypadków badania w zakresie legilingwistyki prowadzone są na korpusach dostępnych w wersji cyfrowej (ustawy lub amerykańskie i brytyjskie korpusy tematyczne). Badacze niechętnie prowadzą badania tekstów, dostępnych w formie analogowej, gdyż przygotowanie korpusu do analizy zajmuje dużo czasu. Dlatego w chwili obecnej większość badań koncentruje się na analizach dyskursu prawnego (analizach tekstów aktów normatywnych). Badania Habilitantki wypełniają lukę badawczą w zakresie dyskursu prawniczego, a konkretnie zwrotów szeregowych w dyskursie rejestracyjnym spółek handlowych.

Rozdział trzeci pracy zawiera szczegółowy opis wyników przeprowadzonych badań w zakresie monolingwalnych zwrotów szeregowych w dyskursie rejestracyjnym spółek handlowych. W pierwszym podrozdziale Autorka omawia kategorie strukturalne wyrażen

szeregowych (profil strukturalny populacji zwrotów szeregowych) i częstotliwość występowania poszczególnych typów. W korpusie badawczym odnaleziono 8550 wyrażzeń, które pogrupowano ze względu na cztery kryteria:

- (1) część mowy,
- (2) liczbę elementów zwrotu szeregowego,
- (3) element łączący oraz
- (4) motywację semantyczną.

Analizując motywację semantyczną, wyróżniono

- (1) ciągi sekwencyjne w klasie zwrotów szeregowych,
- (2) synonimicznie motywowane zwroty szeregowo oraz
- (3) antonimicznie motywowane zwroty szeregowo.

Podczas analizy wzięto pod uwagę możliwe zróżnicowanie częstotliwości występowania takich zwrotów w jedenastu gatunkach tekstów zaliczonych do kategorii dyskursu rejestracji spółek prawa handlowego, jak:

- (1) potwierdzenie rejestracji [*confirmation of registration*],
- (2) wyciąg z rejestru [*company extract*],
- (3) akt założycielski [*foundation act*],
- (4) oświadczenie woli [*declaration of will*],
- (5) dokumentację finansową [*financial documentation*],
- (6) uwierzytelnienie [*authentication*],
- (7) upoważnienie [*authorisation*],
- (8) potwierdzenie [*verification*]
- (9) raport [*report*],
- (10) uchwałę [*resolution*], oraz

(11) kategorię tekstów [określoną jako *miscellaneous*], do której należą nietypowe dla dyskursu rejestracji spółek prawa handlowego, i dlatego nieliczne występujące w korpusie badawczym, teksty zaklasyfikowane do innych gatunków (np. potwierdzenia bankowe, umowy cywilnoprawne).

Ponadto uwzględniono trzy zmienne uwarunkowane socjolingwistycznie, które obejmowały

- (1) perspektywę diatopiczną,
- (2) czynnik kategorii autorstwa tekstów (grupa nieekspercka vs. grupa ekspercka) oraz
- (3) perspektywę diachroniczną.

Wyniki badań wskazują, że pod względem częstotliwości występowania na pierwsze miejsce wysuwają się ciągi sekwencyjne w klasie zwrotów szeregowych, drugie miejsce zajmują synonimicznie motywowane zwroty szeregowo, a trzecie antonimicznie motywowane zwroty szeregowo.

Ustalono, że w zakresie dyskursu rejestracyjnego spółek handlowych nie następuje zjawisko uproszczenia języka poprzez eliminację zwrotów szeregowych, włączając w to zwroty synonimiczne. Język prawniczy spółek handlowych w dalszym ciągu jest oporny na zmiany postulowane przez ruch Plain Language Movement. Nawet w przypadku tekstów współczesnych, pozbawionych elementów archaicznych typowych dla angielskiego języka prawa, używa się zwrotów szeregowych. Przeważają zwroty szeregowo krótsze, zwroty złożone z czterech czy pięciu elementów występują stosunkowo rzadko. Ograniczony jest także katalog elementów łączących. Zaobserwowano zróżnicowaną częstotliwość występowania zwrotów szeregowych ze względu na ich strukturalne cechy przynależności do kategorii (1) zwrotów szeregowych właściwych (tj. synonimicznie motywowanych [*binomials proper*], (2) jednoznacznych zwrotów szeregowych łączonych spójnikiem *and* [*true binomials*]), (3) prototypowych zwrotów szeregowych (tj. sekwencji rzeczownikowych [*prototypical*

binomials] oraz (4) kluczowych zwrotów szeregowych (cechujących się stałą kolejnością elementów autosemantycznych, a także wysokim stopniem formuliczności [*core binomials*]).

Zaobserwowano także istotne statystycznie rozbieżności dla trzech zmiennych (perspektywa diachroniczna, diatopiczna oraz czynnik kategorii autorstwa tekstów), jednakże nie wszystkie kategorie strukturalne wykazują wariacje w ramach tych trzech zmiennych socjolingwistycznych.

W wyniku analizy ilościowej i jakościowej materiału badawczego wyłoniono model typów wyróżnionych w oparciu o wiązkę strukturalną [model of types per aggregate structure], czyli kategorie strukturalnie kompletne. Spośród wyróżnionych ośmiu klastrów najistotniejsze ilościowo są wyrażenia szeregowo profilowane rzeczownikiem. W zakresie motywacji semantycznej na pierwszym miejscu znalazły się wyrażenia szeregowo synonimiczne, a na kolejnych trzy typy należące do kategorii motywacji komplementarnej.

Najczęściej występującym elementem łączącym są spójniki „and” oraz „or”, co jest oczywistą konsekwencją największej frekwencyjności zwrotów szeregowych dwuelementowych.

Wniosek 4: uzyskane wyniki badań, sposób ich przedstawienia, w tym ilustracyjny materiał graficzny jednoznacznie wskazują na osiągnięcie celów badawczych. Habilitantka uzyskała odpowiedzi na postawione pytania badawcze i dokonała weryfikacji/falsyfikacji hipotez głównych i częściowych w zakresie ustalenia cech wyrażen szeregowych występujących w dyskursie rejestracyjnym spółek handlowych w kategoriach wskazanych powyżej. Ponadto, zastosowane metody badawcze (analizy korpusu) pozwoliły na uzyskanie niezwykle precyzyjnych i miarodajnych wyników (opisanych w rozdziale 3 i 4 monografii oraz artykułach), pokazujących precyzyjnie rolę i częstotliwość występowania poszczególnych typów wyrażen szeregowych w dyskursie rejestracyjnym spółek handlowych, co stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny językoznawstwa w zakresie legilingwistyki.

Ostatni rozdział pracy zawiera opis wyników badań dotyczących strategii przekładu zwrotów szeregowych. Celem badawczym, jaki postawiła sobie Habilitantka, było ustalenie, czy w procesie przekładu angielskich zwrotów szeregowych dochodzi do ich upraszczania, co niewątpliwie byłoby uzasadnione w przypadku zwrotów szeregowych motywowanych synonimicznie, ale w przypadku zwrotów motywowanych inaczej (np. antonimicznie), może prowadzić do zmiany znaczenia tekstu docelowego w stosunku do tekstu źródłowego.

W pierwszym podrozdziale Autorka przedstawia zaobserwowane uproszczenia i jej typy. Wyróżniono trzy typy uproszczenia, tj.:

- (1) redukcję [*reduction*] (powszechność występowania 53,15%),
- (2) rozbicie struktury formulicznej zwrotów szeregowych poprzez wtrącenie elementu leksykalnego [*insertion*] (powszechność występowania 69,53%),
- (3) zniekształcenie struktury elementu łączącego [*conjunction distortion*] (powszechność występowania 49,37%).

Analizując skutki redukcji stosowanej przez tłumaczy, Autorka pokazuje, że w niektórych przypadkach dochodzi w ich wyniku do strat w ładunku pojęciowym i zaburzeń genologicznej struktury wypowiedzi. Straty w szczególności obserwuje się w przypadku redukcji zwrotów motywowanych niesynonimicznie. Zniekształcenia struktury elementu łączącego wydają się niezwykle istotne. Jak ustaliła Habilitantka w toku badań i jak wskazano powyżej, najczęściej występującym elementem łączącym są spójniki „and” oraz „or”, co jest oczywistą konsekwencją największej frekwencyjności zwrotów szeregowych dwuelementowych. Zaskakuje nieco brak odniesienia w rozdziale trzecim lub czwartym do

literatury przedmiotu, w której omawia się koniunkcję, alternatywę i ich typy w tekstach prawnych i prawniczych, zarówno angielskich, jak i polskich. Zwłaszcza, że w ramach alternatywy łącznej (nazywanej też zwykłą) w języku angielskim używa się wyrażenia szeregowego, zbudowanego z dwóch spójników, tj. „and/or”, gdzie elementem łączącym wyrażenie szeregowo jest ukośnik. A zatem można tu zaobserwować wyrażania szeregowo łączone za pomocą innych wyrażen szeregowych. Przywołanie stanu badań w tym zakresie pozwoliłoby również na wyciągnięcie pełniejszych wniosków w rozdziale czwartym, dotyczącym strategii przekładu.

Autorka wykazała, że redukcja nie jest jedynym schematem tłumaczeniowym, jaki stosują tłumacze. Co więcej, wyniki badań wskazują na duże nacechowanie przekładów idiolektem tłumacza, gdyż wyniki uzyskane w zakresie stosowanych strategii tłumaczenia (poszczególne uproszczenia) nie są na tyle istotne statystycznie, by zakwalifikować je do kategorii uniwersaliów tłumaczeniowych. Nasuwa się tu pytanie o wpływ ekwiwalentów słownikowych na strategię tłumaczy, wykracza ono jednak poza ramy nakreślone celem badań Habilitantki. Niezwykle wartościowe z perspektywy przekładoznawczej są schematy tłumaczeniowe wyekscerpowane z korpusu badawczego, gdyż stanowią one istotny materiał dla przyszłych badań deskryptywnych.

Wniosek 5: Wyniki badań w zakresie strategii przekładu wyrażen szeregowych spełniają wymogi stawiane badaniom deskryptywnym. Uzyskane wyniki wnoszą wymierny wkład w dyscyplinę językoznawstwa stosowanego, a w szczególności przekładoznawstwa prawniczego. Co więcej, uzyskane wyniki mogą posłużyć jako podstawa badań nad jakością przekładu prawniczego oraz skutkami właściwych i niewłaściwych rozwiązań translacyjnych. Wyniki badań pokazują rzetelnie obraz rzeczywistości translacyjnej (praktyk translatorskich stosowanych przez tłumaczy).

Treść artykułów:

- (1) Więclawska, E. 2023b. State-of-the-art research into parallel structures in intra and interlingual legal communication, [w:] A.D. Kubacki, P. Sulikowski (red.), *Translation Landscapes – Internationale Schriften zur Übersetzungswissenschaft*, t. 6. Hamburg: Verlag Dr Kovač, s. 85–99.
- (2) Kubacki, A.D., Więclawska, E. 2022b. Modelling comprehensibility in legal translation from a computational and empirical perspective: How practice meets expectations. *Socjolingwistyka*, 36, s. 229–252.
- (3) Więclawska, E. (przyjęty do druku). Approaching legal multinomials from the sociolinguistic perspective – insights into authorship-based distinctions. *International Journal for the Semiotics of Law – Revue internationale de Sémiotique juridique*.

uzupełnia wyniki badań przedstawionych w monografii w zakresie stanu badań, problemu przekładu wyrażen szeregowych w oparciu o oczekiwania odbiorców docelowych. Należy jednak wskazać, że opinia odbiorców tekstów docelowych nie zawsze może być traktowana jako miarodajna z perspektywy jakości przekładu, gdyż jak wskazuje Šarčević (2000) o jakości przekładu prawniczego decyduje nie tyle tożsamość znaczeń, co skutku prawnego. Część wyników obejmuje także cząstkowe analizy niemieckiego dyskursu rejestracji spółek prawa handlowego.

Wniosek 6: Stwierdzam, że osiągnięcie naukowe przedłożone do oceny przez doktor Edytę Więclawską spełnia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt, 2 lit. b ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.). Poziom przeprowadzonych przez Habilitantkę badań oceniam bardzo wysoko. Habilitantka bardzo sprawnie posługuje się stylem naukowym, niezmiernie nasyconym

informacyjnie, pozbawionym zbędnych dygresji i ogólnikowych stwierdzeń. Drobne usterki, opisane powyżej, nie wpływają na całościową pozytywną ocenę dorobku. Należy jeszcze raz podkreślić, że w monografii i pozostałych pracach przedstawiono wyniki rzetelnie przeprowadzonych badań. Korpus badawczy i metody badawcze były dobrane właściwie i pozwoliły na uzyskanie odpowiedzi na postawione pytania badawcze oraz weryfikację/falsyfikację sformułowanych hipotez. Wyniki zaprezentowane w monografii, dwóch artykułach i rozdziale w monografii wnoszą znaczny wkład do istniejącego stanu wiedzy w zakresie wyrażen szeregowych w dyskursie rejestracji spółek prawa handlowego i wypełniają lukę badawczą. Osiągnięcie naukowe wnosi wymierny wkład w dyscyplinę, jaką jest językoznawstwo, a seria wydawnicza, w jakiej opublikowano monografię oraz czasopisma, w których zamieszczono artykuły, reprezentują wymienioną dyscyplinę.

3.7. Informacja o spełnieniu przez kandydata kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową lub artystyczną

Habilitantka po uzyskaniu stopnia doktora w 2011 r., a więc w ciągu 12 lat, uczestniczyła w 38 konferencjach krajowych i międzynarodowych. Ponadto opublikowała 3 monografie autorskie, wykorzystując w jednej z nich wyniki badań prowadzonych w trakcie prac nad rozprawą doktorską. Inny dorobek po doktoracie obejmuje:

- (1) współredakcję 1 monografii,
- (2) autorstwo 15 rozdziałów, w tym 3 napisanych we współautorstwie (z których w dwóch jest wymieniona jako pierwszy autor),
- (3) 16 artykułów samodzielnych i 1 we współautorstwie (wkład 50%)

Wniosek 7: Uważam, że dorobek ten jest bogaty i świadczy o dużej aktywności Habilitantki w obszarze językoznawstwa. Habilitantka spełnia ustawowe kryterium dotyczące wykazania się istotną aktywnością naukową w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo. Dorobek nie ogranicza się wyłącznie do prac z zakresu legilingwistyki, co wskazuje na szeroki zakres zainteresowań badawczych Habilitantki i jej gruntowną wiedzę językoznawczą.

3.8. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę kandydata do stopnia doktora habilitowanego.

Do ważniejszych osiągnięć dydaktycznych Habilitantki niewątpliwie należy zaliczyć wykłady wygłaszane na zagranicznych uniwersytetach (University of Leeds, School of Modern Languages and Cultures w Leeds, Wielka Brytania w 2014 r., Ivan Franko National University of Lviv we Lwowie, Ukraina, w 2013 r., Trinity College, Centre for Language and Communication Studies w Dublinie, Irlandia, w 2012 r., Hermann Paul School of Language Sciences, Albert-Ludwig Universität we Freiburgu, Niemcy, w 2011 r.). Uczestniczyła w 5 programach europejskich i międzynarodowych w zakresie rozwoju dydaktycznego i odbyła dwie kwerendy zagraniczne.

Habilitantka była członkiem komitetu organizacyjnego jednej konferencji.

Od pięciu lat jest członkiem Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej.

Odbyła staże naukowe na dwóch uniwersytetach zagranicznych (Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt, Eichstätt, Niemcy w 2010 r. oraz Ludwig-Maximilian-Universität, Fakultät für Literatur- und Sprachwissenschaften, Department für Anglistik und Amerikanistik, Monachium, Niemcy w 2013 r.) oraz jeden staż krajowy (na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w 2022 r.).

Recenzowała artykuły dla dwóch czasopism (*Investigationes Linguisticae* oraz *Comparative Legilinguistics*) i rozdziały do trzech monografii ([1] Więclawska-Szymańska, E. (rec.). 2009. T. Hrehovčik – Introduction to translation, [w:] M. Górecka-Smolińska, G.A. Kleparski, A. Włodarczyk-Stachurska (red.), *Galicja Studies in Language Historical Semantics Brought to the Fore*. Chełm: Wydawnictwo Tawa, s. 179–184. ISBN 978-83-60371-97; [2] Więclawska E. (rec.). 2013. Klaudia Gibová – Translation procedures in the non-literary and literary text compared (based on an analysis of an EU institutional-legal text and novel excerpt “The Shack” by William P. Young. *Studia Anglica Resoviensia*, 10 (81), s. 89–95. p-ISSN 1643-0484, e-ISSN 1898-8709; [3] Więclawska, E. (rec.). 2014. A. Jopek-Bosiacka – Legal Communication: A Cross-Cultural Perspective, [w:] G.A. Kleparski, J. Wesół, M. Górecka-Smolińska (red.), *Galicja Studies in Language*. Chełm: Wydawnictwo Tawa, s. 148–150. ISBN 978-83-62638-46-8).

Jako tłumaczka współpracuje z organami sądowymi, organami administracji publicznej, organami samorządowymi, jednostkami kultury (np. muzeami) i fundacjami.

Wniosek 8: W świetle informacji przedstawionych w autoreferacie stwierdzam, że Habilitantka wykazuje swoje zaangażowanie w różnych obszarach działalności akademickiej. Poza działalnością naukową posiada także znaczące doświadczenie dydaktyczne, zdobyte w toku pracy nauczyciela akademickiego. Wymienione w autoreferacie informacje potwierdzają również stosowne zaangażowanie w działania organizacyjne, takie jak organizacja konferencji, i popularyzujące naukę.

4. Konkluzja recenzji

Na podstawie przeprowadzonej opinii i zamieszczonej w niniejszej recenzji ocenie osiągnięcia naukowego dr Edyty Więclawskiej złożonego z

1. jednej monografii: Więclawska, E. 2023a1. *Binomials in English/Polish Company Registration Discourse. The Study of Linguistic Profile and Translation Patterns*. Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht Verlag. ISBN 978-3-8471-1536-6,
2. jednego artykułu w monografii wieloautorskiej: Więclawska, E. 2023b. State-of-the-art research into parallel structures in intra and interlingual legal communication, [w:] A.D. Kubacki, P. Sulikowski (red.), *Translation Landscapes – Internationale Schriften zur Übersetzungswissenschaft*, t. 6. Hamburg: Verlag Dr Kovač, s. 85–99. p-ISBN 978-3-339-13474-5, e-ISBN 978-3-339-13475-2, oraz
3. dwóch artykułów w punktowanych czasopismach: Kubacki, A.D., Więclawska, E. 2022b. Modelling comprehensibility in legal translation from a computational and empirical perspective: How practice meets expectations. *Socjolingwistyka*, 36, s. 229–252. DOI: 10.17651/SOCJOLING.36.12. i Więclawska, E. Approaching legal multinomials from the sociolinguistic perspective – insights into authorship-based distinctions. *International Journal for the Semiotics of Law – Revue internationale de Sémiotique juridique* (zeszyt 36, strony 1699–1715, <https://doi.org/10.1007/s11196-023-10002-5>)

stwierdzam, że dokonania naukowe Habilitantki stanowią znaczny wkład w rozwój językoznawstwa i mieszczą się w dziedzinie nauk humanistycznych.

Wymienione wyżej osiągnięcia naukowe stanowi znaczny wkład w rozwój legilingwistyki w dyscyplinie językoznawstwo i spełnia wymagania, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

Habilitantka w okresie od uzyskania stopnia doktora, tj. od 2011 roku znacząco powiększyła swój dorobek naukowy, uczestnicząc w konferencjach krajowych i zagranicznych, publikując wyniki badań, a uczestnicząc w projektach. Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w tym na uniwersytetach zagranicznych. Szczegółowe informacje zawarto we wnioskach 1-8.

Uwzględniając pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego, jak i pozytywną ocenę pozostałych osiągnięć oraz całokształtu dokonań naukowych Habilitantki, zwracam się do Komisji Habilitacyjnej o dalszą kontynuację postępowania habilitacyjnego w celu nadania dr Edycie Więclawskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

dr hab. Aleksandra E. Matulewska, prof. UAM